

BO'LAJAK TARIX O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI SHAKLLANTIRISH: NAZARIY VA AMALIY JIHATLAR.

Toshpo'latova Shaxnoza Shuhratovna.

Osiyo Xalqaro Universiteti

“Tarix va filologiya” kafedrası, Tarix fani o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15186020>

Annotatsiya. Ushbu maqolada bo'lajak tarix o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini oshirishda pedagogik-psixologik tayyorgarlikning ahamiyati, uning nazariy asoslari va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Tarix fanining o'ziga xosligi, o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olish zarurati, samarali o'qitish metodlarini qo'llash hamda tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda pedagogik-psixologik bilim va ko'nikmalarning o'rni yoritiladi. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak tarix o'qituvchilarining pedagogik-psixologik tayyorgarligini takomillashtirishga qaratilgan zamonaviy yondashuvlar va amaliy tavsiyalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: tarix o'qituvchisi, pedagogik tayyorgarlik, psixologik tayyorgarlik, kasbiy kompetentlik, tarix didaktikasi, o'qitish metodlari, pedagogik texnologiyalar, o'quvchi psixologiyasi, kasbiy mahorat, ta'lim tizimi.

FORMATION OF PEDAGOGICAL-PSYCHOLOGICAL TRAINING OF FUTURE HISTORY TEACHERS: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS.

Abstract. This article analyzes the importance of pedagogical-psychological training in improving the professional competence of future history teachers, its theoretical foundations and practical aspects. The specificity of the subject of history, the need to take into account the age and psychological characteristics of students, the role of pedagogical-psychological knowledge and skills in the use of effective teaching methods and the organization of educational work are highlighted. Also, modern approaches and practical recommendations are given to improve the pedagogical-psychological training of future history teachers in higher educational institutions.

Keywords: history teacher, pedagogical training, psychological training, professional competence, didactics of history, teaching methods, pedagogical technologies, student psychology, professional skills, education system.

ФОРМИРОВАНИЕ ПЕДАГОГИКО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИСТОРИИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ.

Аннотация. В статье анализируется значение педагогической и психологической подготовки в повышении профессиональной компетентности будущих учителей истории, ее теоретические основы и практические аспекты. Подчеркивается

уникальность предмета истории, необходимость учета возрастных и психологических особенностей учащихся, использования эффективных методов обучения, роль педагогических и психологических знаний и умений в организации воспитательной работы. Представлены современные подходы и практические рекомендации, направленные на совершенствование педагогической и психологической подготовки будущих учителей истории в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: учитель истории, педагогическая подготовка, психологическая подготовка, профессиональная компетентность, историческая дидактика, методы обучения, педагогические технологии, психология учащихся, профессиональные навыки, система образования.

Kirish:

Zamonaviy jamiyatda ta'lim tizimiga qo'yilayotgan talablar kun sayin ortib bormoqda.

Bu jarayonda o'qituvchining roli, uning kasbiy mahorati va shaxsiy sifatleri hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, yosh avlodda tarixiy ongini, vatanparvarlik tuyg'usini, tanqidiy fikrlashni shakllantirishdek mas'uliyatli vazifani bajaruvchi tarix o'qituvchisining tayyorgarligi alohida e'tiborni talab qiladi.

Bo'lajak tarix o'qituvchisining samarali faoliyat yuritishi uchun nafaqat o'z fani bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lish, balki yuqori darajadagi pedagogik-psixologik tayyorgarlikka ham ega bo'lishi shart. Chunki tarix fani o'zida murakkab voqealar, turli davrlar, shaxslar va g'oyalarni mujassam etadi. Bu ma'lumotlarni o'quvchilarga qiziqarli, tushunarli va hayotiy misollar bilan yetkazib berish, ularning yosh xususiyatlarini, individual qobiliyatlarini, psixologik holatini hisobga olish o'qituvchidan alohida mahoratni talab qiladi. Shu bois, bo'lajak tarix o'qituvchilarining pedagogik-psixologik tayyorgarligini shakllantirish masalasi dolzarb bo'lib qolmoqda.

Nazariy Jihatlar:

Bo'lajak tarix o'qituvchisining pedagogik-psixologik tayyorgarligi deganda, uning quyidagi bilim, ko'nikma va malakalar majmuasi tushuniladi:

Pedagogik bilimlar:

Didaktika asoslari: Ta'lim tamoyillari, qonuniyatlari, metodlari, vositalari va shakllarini bilish.

Tarix o'qitish metodikasi (tarix didaktikasi): Tarix darslarini rejalashtirish, tashkil etish va o'tkazishning o'ziga xos xususiyatlari, tarixiy manbalar bilan ishlash, tarixiy tushunchalarni shakllantirish, ko'rgazmali qurollardan va axborot texnologiyalaridan foydalanish usullari.

Tarbiya nazariyasi va metodikasi: O'quvchilarda milliy g'urur, vatanparvarlik, bag'rikenglik, huquqiy madaniyat kabi fazilatlarni tarix darslari va darsdan tashqari mashg'ulotlar orqali shakllantirish yo'llari.

Pedagogik texnologiyalar: Interfaol metodlar (munozara, debat, loyiha ishi, keys-stadi va h.k.), axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ta'limda innovatsion yondashuvlarni bilish va qo'llay olish.

Psixologik bilimlar:

Yosh davrlari psixologiyasi: Turli yoshdagi (kichik, o'rta, katta maktab yoshi) o'quvchilarning psixologik xususiyatlari, bilish jarayonlari (diqqat, idrok, xotira, tafakkur, nutq) rivojlanishi, hissiy-irodaviy sohasi xususiyatlarini bilish.

Pedagogik psixologiya: O'qitish va tarbiya jarayonining psixologik asoslari, o'quvchilarning o'quv faoliyatini motivatsiyalash, individual yondashuvni amalga oshirish, qobiliyatli va o'zlashtirishda qiynalayotgan o'quvchilar bilan ishlash metodlari.

Ijtimoiy psixologiya: Sinf jamoasidagi o'zaro munosabatlar, liderlik, nizolarni hal qilish, o'quvchilar bilan samarali kommunikatsiya o'rnatish psixologiyasi.

O'qituvchi shaxsi psixologiyasi: O'z-o'zini anglash, hissiy barqarorlik, kasbiy stress va "kuyish" sindromining oldini olish, refleksiya ko'nikmalari.

Tarix o'qitishda pedagogik-psixologik tayyorgarlikning ahamiyati:

Mavzuning murakkabligini yengish: Tarixiy voqealarning ko'p qirraliligi, ba'zan ziddiyatli talqin qilinishi, o'quvchilar uchun mavhum bo'lgan tushunchalarning mavjudligi o'qituvchidan materialni o'quvchilarning yosh va psixologik imkoniyatlariga moslashtirib yetkazishni talab qiladi.

O'quvchilarni motivatsiyalash: Psixologik bilimlarga ega o'qituvchi o'quvchilarning tarixga bo'lgan qiziqishini uyg'ota oladi, ularni faol o'quv faoliyatiga jalb qila oladi.

Tarbiyaviy vazifalarni hal qilish: Tarix darslari orqali o'quvchilarda axloqiy-ma'naviy qadriyatlarni shakllantirishda psixologik yondashuvlar muhim o'rin tutadi (masalan, tarixiy shaxslarning xatti-harakatlarini tahlil qilish orqali).

Individual yondashuv: Har bir o'quvchining qobiliyati, qiziqishi va o'zlashtirish darajasi turlicha. Pedagogik-psixologik bilimlar o'qituvchiga ta'lim jarayonini tabaqalashtirishga yordam beradi.

Samarali muloqot: O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ishonchli, hurmatga asoslangan muloqot muhitini yaratish ta'lim samaradorligining garovidir.

Amaliy Jihatlar: Bo'lajak tarix o'qituvchilarining pedagogik-psixologik tayyorgarligini shakllantirish oliy ta'lim muassasalarida quyidagi amaliy yo'nalishlarda amalga oshiriladi:

O'quv reja va dasturlarni takomillashtirish:

Pedagogika, psixologiya, tarix o'qitish metodikasi fanlariga ajratilgan soatlarni optimallashtirish va ularning mazmunini zamonaviy talablar asosida yangilash.

Nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lashga qaratilgan kurslar (masalan, "Pedagogik mahorat", "Psixologik treninglar") ni joriy etish.

Tanlov fanlari orqali bo'lajak o'qituvchilarga o'zlarining pedagogik-psixologik kompetensiyalarini chuqurlashtirish imkoniyatini yaratish (masalan, "Nizolarni hal qilish psixologiyasi", "Inklyuziv ta'lim asoslari", "Raqamli pedagogika").

O'qitishning faol metodlarini qo'llash:

Ma'ruzalarda muammoli vaziyatlar yaratish, interaktiv taqdimotlardan foydalanish.

Seminar va amaliy mashg'ulotlarda kichik guruhlarda ishlash, debat, rolli o'yinlar, keystadi tahlili, loyiha metodlarini keng qo'llash.

Mikro-darslar (micro-teaching) tashkil etish orqali bo'lajak o'qituvchilarning dars o'tish ko'nikmalarini shakllantirish va tahlil qilish.

Pedagogik amaliyotni samarali tashkil etish:

Amaliyot dasturlarini aniq maqsad va vazifalar bilan boyitish, uning nazariy bilimlar bilan uzviyligini ta'minlash.

Talabalarga maktabda nafaqat dars kuzatish va o'tish, balki o'quvchilarning psixologik xususiyatlarini o'rganish, tarbiyaviy ishlar olib borish, ota-onalar bilan ishlash bo'yicha ham topshiriqlar berish.

Universitet o'qituvchilari va maktabdagi tajribali o'qituvchilar (mentorlar) o'rtasida samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish.

Amaliyot yakunida talabalar tomonidan o'z faoliyatini tahlil qilish (refleksiya) va hisobot tayyorlashga alohida e'tibor qaratish.

Zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish:

Bo'lajak o'qituvchilarni ta'lim platformalari, elektron resurslar, virtual muzeylar, interaktiv xaritalar va boshqa raqamli vositalardan tarix darslarida samarali foydalanishga o'rgatish.

Masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali pedagogik-psixologik bilimlarni oshirish imkoniyatlarini yaratish.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga jalb etish:

Talabalarni tarix o'qitishning pedagogik-psixologik muammolariga oid kurs ishlari, bitiruv malakaviy ishlari yozishga, ilmiy to'garaklarda va konferensiyalarda ishtirok etishga rag'batlantirish.

Muammolar va Yechimlar:

Afsuski, amaliyotda bo'lajak tarix o'qituvchilarining pedagogik-psixologik tayyorgarligini shakllantirishda ba'zi muammolar ham uchraydi:

Nazariya va amaliyot o'rtasidagi uzilishlar.

Pedagogik amaliyotning ba'zan yuzaki tashkil etilishi.

O'qitishda an'anaviy (ma'ruza) metodlarning ustunligi.

O'quv adabiyotlari va metodik qo'llanmalarining zamonaviy talablarga to'liq javob bermasligi. Talabalarda psixologik bilimlar va ko'nikmalarni shakllantirishga yetarlicha e'tibor qaratilmasligi.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun quyidagi yechimlarni taklif etish mumkin: O'quv reja va dasturlarni muntazam yangilab borish, ularga amaliy yo'naltirilganlikni kuchaytirish.

Oliy ta'lim muassasasi va maktablar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash.

Professor-o'qituvchilarning pedagogik-psixologik sohadagi malakasini doimiy oshirib borish.

Talabalarining mustaqil ishlashlari, ijodiy yondashuvlari va refleksiya ko'nikmalarini rivojlantirishga e'tiborni kuchaytirish.

Pedagogik-psixologik diagnostika metodikalarini o'rgatish va amaliyotda qo'llashni ta'minlash.

Xulosa:

Bo'lajak tarix o'qituvchilarining pedagogik-psixologik tayyorgarligi ularning kelajakdagi kasbiy muvaffaqiyatining poydevoridir. Chuqur ixtisoslik bilimlari bilan bir qatorda, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni egallagan, o'quvchilar psixologiyasini yaxshi biladigan, ular bilan samimiy muloqot o'rnatiladigan, o'z ustida tinimsiz ishlaydigan o'qituvchigina yosh avlodni tarixiy haqiqatlar ruhida tarbiyalash, ularda faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishdek sharaflari vazifani uddalay oladi. Shu bois, oliy pedagogik ta'lim tizimida bo'lajak tarix o'qituvchilarining pedagogik-psixologik tayyorgarligini nazariy va amaliy jihatdan doimiy takomillashtirib borish – davr talabidir.

REFERENCES

1. Toshpo'latova, S. (2025). BO'LAJAK TARIX O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINING UMUMIY KONTSEPTSIYASI VA AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 4(3), 481-484.
2. Toshpo'latova, S. (2025). FOROBIYNING DIDAKTIK QARASHLARI ASOSIDA O'QUVCHILARNI TARIX FANIGA QIZIQTIRISH METODIKASI. *Modern Science and Research*, 4(1), 177-186.

3. Toshpo'latova, S., & Tursunova, S. (2025). TURKISTONDAGI–BIRINCHI DRAMMA. *Modern Science and Research*, 4(3), 468-480.
4. Toshpo'latova, S., Gadayeva, M., & Sadullayev, U. (2024). SHARQ ALLOMALARINING DIDAKTIK QARASHLARI. *Modern Science and Research*, 3(12), 985-993.
5. Gadayeva, M., Toshpolatova, S., & Sadullayev, U. (2024). TARIX FANLARINI OQITISHDA MUZEYLARNING ORNI. *Modern Science and Research*, 3(12), 994-1003.
6. Sadullayev, U., Gadayeva, M., & Toshpo'latova, S. (2024). MAHALLA–QADRIYATLAR BESHIGI. *Modern Science and Research*, 3(12), 1228-1238.
7. Toshpo'latova Shaxnoza Shuhratovna. (2024). ILK UYG'ONISH DAVRI NAMOYONDALARINING DIDAKTIK QARASHLARI ASOSIDA O'QUVCHILARNI TARIX FANIGA QIZIQTIRIS METODIKASI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14520996>
8. Toshpo'latova, S. (2024). TARIX FANINI O'QITISHDA SAMARALI METODLAR. *Modern Science and Research*, 3(11), 774-782.
9. Тошполатова, Ш. (2024). THE PRESENT IRANIANS. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 453-462.
10. Toshpo'latova, S. (2024). BUXORODAGI SAROYLAR. *Modern Science and Research*, 3(5), 522-529.
11. Toshpo'latova, S. (2024). O'RTA ASRLARDA OILA PEDAGOGIKASIGA OID FIKRLAR. *Modern Science and Research*, 3(12), 353-361.
12. Toshpo'latova, S., & Xudoyqulov, S. (2024). History And Ethnology Of Olot District. *Modern Science And Research*, 3(5), 148-151.
13. Toshpo'latova, S., & Jo'rayeva, M. (2024). HISTORY AND ARCHITECTURAL MONUMENTS OF JONDOR DISTRICT. *Modern Science and Research*, 3(2), 447-450.
14. Qizi, R. S. S., Shukhratovna, T. S., & Karamatovna, M. A. (2024). Implementation of Education and Protection of Children's Rights in the age of Technology. *SPAST Reports*, 1(7).
15. Shuhratovna, T. S. (2024). Linguistic Anthropology. *European Journal Of Innovation In Nonformal Education*, 4(3), 432-437.
16. Toshpo'latova, S. S., & Naimov, I. N. (2023). MS ANDREYEV–O'RTA OSIYO XALQLARI ETNOGRAFIYASINING YIRIK OLIMI. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(8), 1214-1222.
17. Toshpo'latova, S., & Tursuntoshova, S. (2024). Khoja Abdulkholiq Gijduvani. *Modern Science and Research*, 3(2), 87-93.

18. Toshpo'latova, S. (2024). Ethnolinguistics Of Ethnologies Of Bukhara. Modern Science and Research, 3(2), 1004-1011.
19. Toshpo'latova, S. (2024). Ethnolinguistics. Modern Science and Research, 3(2), 500-507.
20. Toshpo'latova, S. (2024). Religious Anthropology. Modern Science and Research, 3(1), 504-510.
21. Shakhnoza Shuhratovna, T. (2023). MS Andreyev'S Way Of Life. American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769), 1(10), 655-659.
22. Shuhratovna, T. S. (2023). Ethnological Analysis Of National Costumes And Rituals Of Tajiks In The Works Of MS Andreyev. International Journal Of History And Political Sciences, 3(12), 42-47.
23. Toshpo'latova, S. (2023). MS Andreyev-Scientific Career. Modern Science and Research, 2(12), 801-807.
24. Shuhratovna, T. S. (2023). Etymology Of Tajik Marriage Ceremony. International Journal Of History And Political Sciences, 3(11), 17-23.
25. Toshpo'latova, S., & Ashurova, G. (2023). THE HISTORY AND DESCRIPTION OF THE WORK OF MS ANDREYEV-" ARK BUKHARI". Modern Science and Research, 2(9), 404-409.
26. Toshpo'latova, S. (2023). ETHNOLOGICAL ANALYSIS OF CALENDRIAL CALCULATION AND LENGTH MEASUREMENTS OF KHUF VALLEY TAJIKS IN THE RESEARCHES OF MS ANDREYEV. Modern Science and Research, 2(10), 291-299.
27. Toshpo'latova, S. (2023). A STUDY OF THE WEDDING CEREMONY OF THE TAJIKS OF AFGHANISTAN. Modern Science and Research, 2(9), 84-89.
28. Naimov, I., & Toshpo'latova, S. (2023). Marriage Ceremony Of Tajiks In The Work Of Mikhail Stepanovich Andreyev "Tadjiki Dolini Khuf". International Journal of Intellectual Cultural Heritage, 3(1), 12-16.
29. Toshpo'latova, S. S. (2023). Tojiklar Milliy Kiyim-Kechaklari Va "Beshmorak" Marosimining Etnologik Tahlili. Scholar, 1(28), 395-401.
30. Toshpo'latova, S., & Hoshimova, M. (2025). BERUNIY VA UNING DIDAKTIK QARASHLARI. Modern Science and Research, 4(1), 344-351.
31. Toshpo'latova, S. (2024). ILK UYG'ONISH DAVRI NAMOYONDALARNING DIDAKTIK QARASHLARI ASOSIDA O'QUVCHILARNI TARIX FANIGA QIZIQTIRISH METODIKASI. Modern Science and Research, 3(12), 643-651.

32. Muyiddinov, B., Toshpo'latova, S., & Gadayeva, M. (2025). TEMURIYLAR DAVRIDA KUTUBXONACHILIK, HUJJATCHILIK VA ISH YURITISHNING O'ZIGA XOSLIGI. *Modern Science and Research*, 4(2), 97-105.
33. Toshpo'latova, S., Gadayeva, M., & Muyiddinov, B. (2025). BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI TARKIB TOPTIRISH MODELI. *Modern Science and Research*, 4(2), 106-116.
34. Gadayeva, M., Toshpolatova, S., & Muyiddinov, B. (2025). TARIX DARSLARINI OQITISHDA INTERFAOL METODLARNING AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 4(2), 87-96.
35. Toshpo'latova, S. (2025). O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI TARKIB TOPTIRISH MODELINING MAZMUNI VA AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 4(2), 581-590.
36. Toshpo'latova, S. (2025). BO'LAJAK TARIX O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGI. *Modern Science and Research*, 4(3), 235-245.
37. Muxamedovna, G. M. (2024). Millatimiz Faxri-Buxoro Ma'rifatparvari. *Miasto Przyszłości*, 52, 557-562.
38. Muxamedovna, G. M. (2024). PARANJI TARIXI, YOXUD O'RTA ASR AYOLLARINING KIYIMI HAQIDA.
39. Muxamedovna, G. M. (2024). TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING O'RNI. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 4(5), 97-102.
40. Mukhamedovna, G. M. (2024). The Sad Fate Of The Women Of Turkistan: About The "Hujum" Movement And Its Impacts On Agriculture. *SPAST Reports*, 1(7).
41. Muxamedovna, G. M. (2023). MAKTABLARDA TARIX FANINI O'QITISH AHAMIYATI. *Научный Фокус*, 1(5), 178-180.
42. Muxamedovna, G. M. (2023). TARIX FANINI O'QITISHDA INNOVATION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI. *Научный Фокус*, 1(5), 175-177.
43. Gadayeva, M., & Ismoilova, Z. (2024). The Importance Of Studying The Science Of Youth Psychology In Improving People'S Lives. *Modern Science and Research*, 3(2), 676-683.
44. Gadayeva, M., & Hamroqulova, N. (2024). The Basis Of The Use Of Development-Pedagogical Skills In Pedagogical Activity. *Modern Science and Research*, 3(2), 684-689.
45. Gadayeva, M. (2024). ABOUT THE HISTORY OF THE VEIL OR MEDIEVAL WOMEN'S DRESS. *Modern Science and Research*, 3(2), 1097-1103.

46. Gadayeva, M. (2023). THE UNIQUE SIGNIFICANCE OF MASTERING SOCIAL SCIENCES DURING THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEKISTAN. *Modern Science and Research*, 2(10), 459-464.
47. Universiteti, G. M. M. O. X. (2023). Uchinchi Renesans Davrida Ajdodlarimiz Merosini Organish Orqali Integratsion Ta'limni Yanada Takomillashtirish Tamoyillari: Часть 1 Том 1 Июль 2023 Год. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 1(1), 11-16.
48. Gadayeva, M. (2024). Attack Action. *Modern Science and Research*, 3(1), 1028-1033.
49. Gadayeva, M. (2024). Effective Ways To Use The" Thoughtstorm" Method On The Theme Of The" Eastern Renaissance" Era. *Modern Science and Research*, 3(1), 1024-1027.
50. Muxamedovna, G. M. (2023). KREATIV YONDASHUV ASOSIDA DIDAKTIK MATERIALLAR YARATISH MECHANIZMLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 21(3), 12-14.
51. Muxamedovna, G. M. (2023). Uchinchi renesans davrida ajdodlarimiz merosini organish orqali integratsion ta'limni yanada takomillashtirish tamoyillari. *Образование наука и инновационные идеи в мире*, 22(1), 35-38.
52. Muxamedovna, G. M. (2023). History Of Patriotic Women. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(12), 69-75.
53. Muxamedovna, G. M. (2023). Innovatsion TaLim-Buyuk Kelajak Poydevori. *World scientific research journal*
54. Gadayeva, M. (2024). Effective Ways To Use The" Thoughtstorm" Method On The Theme Of The" Eastern Renaissance" Era. *Modern Science and Research*, 3(1), 1024-1027.
55. Yuldosheva, F. (2024). MIRZO ULUG'BEK KUTUBXONASI VA BUGUNGI TAQDIRI. *Modern Science and Research*, 3(12), 741–749. Retrieved from
56. Yuldosheva F. (2024). BOLA TUG'ILISHI BILAN BOG'LIQ MAROSIMLAR O'ZBEK XALQI HAYOTINING AJRALMAS QISMI SIFATIDA. *Modern Science and Research*, 3(11), 788–791. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/48058>
57. Yuldosheva , F. Y. qizi. (2023). LEV NIKOLAYEVICH GUMILYOVNING “QADIMGI TURKLAR” ASARIDA KO'KTURKLAR YODGORLIKLARI XUSUSIDA. *GOLDEN BRAIN*, 1(16), 338–342. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/article/view/3908>
58. Yuldosheva F. (2025). MAHMUD XO'JA BEHBUDIY – MILLATNING O'Z TAQDIRINI ANGLASHIDA YORQIN YULDUZ VA MILLIY UYG'ONISH

- DAVRINING RAMZI. *Modern Science and Research*, 4(1), 420–427. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/60832>
57. Yuldosheva, F. & Abdihamidova F. (2025). BEHBUDIYNI KIM O'LDIRGAN?. *Modern Science and Research*, 4(1), 359–366. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/63681>
57. Ярашова, М. . (2024). ЖАҲОН ЭТНОЛОГИЯСИ ФАНИ ВА УНИ ЎҚИТИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МЕТОДОЛОГИЯСИ. *Modern Science and Research*, 3(10), 362–368. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/44901>
58. Ярашова, М. (2024). БУХОРО ВОҲАСИДА МАТО ВА МАТО ТАЙЁРЛАШ УСУЛЛАРИ. *Modern Science and Research*, 3(11), 782–787. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/48057>
59. Yarashova Mohlaroyim Shuhratovna. (2024). Muyiddin Ibn Arabiyning Tasavvuf Ta'limotida Tahsil Olgan Ayol Ustozlari Va Ta'lim Bergan Ayol Shogirdlari. *Miasto Przyszłości*, 52, 622–625. Retrieved from <https://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/4679>
60. Yarashova, M. (2024). ILK O'RTA ASR MANBALARIDA KIYIM-KECHAKLAR VA ULAR BILAN BOG'LIQ ATAMALAR TAVSIFI. *Modern Science and Research*, 3(12), 621–632. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/58456>
61. Ярашова, М. (2025). ПАРАНЖИ ВА УНИНГ ЎРГАНИЛИШ ТАРИХИ. *Modern Science and Research*, 4(1), 160–168. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/60323>
62. Yarashova, M., Sa'dullayev, U., & Yo'ldosheva, F. (2025). BUXORO VOHASI AYOLLARINING AN'ANAVIY BOSH KIYIMLARI- DO'PPI VA RO'MOL. *Modern Science and Research*, 4(1), 600–607. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/64116>
63. Yarashova M. & Sultonova, M. (2025). BUXORO VOHASI DAFN MAROSIMI KIYIMLARI VA ULAR BILAN BOG'LIQ IRIM-SIRIMLAR. *Modern Science and Research*, 4(1), 352–358. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/63674>